

fi.remissvar@regeringskansliet.se

markus.forsman@regeringskansliet.se

2021-09-15

Remissvar avseende SOU 2021:42 Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (Dnr Fi2021/02222)

Fondbolagens förening har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad utredning. Föreningen har inga invändningar mot utredningens slutsatser och förslag, som vi i grunden uppfattar som rimliga.

Intresset för att bekämpa penningtvätt och terrorismfinansiering är stort bland våra medlemmar. Fondbolag är, liksom andra finansiella företag, skyldiga att övervaka transaktioner kopplade till den egna verksamheten. Även om penningtvättsrisken beträffande produkter och tjänster i fondbolags verksamhet typiskt sett kan bedömas vara låg, så kan teckning respektive inlösen av en fond till exempel kunna vara en del av en transaktionskedja inom ramen för ett komplicerat penningtvättsupplägg som kan involvera flera olika aktörer.

Utökat informationsutbyte

Utredningen menar att Finansinspektionen bör arbeta för att verksamhetsutövare under dess tillsyn lättare ska få tillgång till olika typer av vägledande information och utveckla former för dialog i centrala frågor med dem. Detta instämmer vi i. Ett utökat informationsutbyte skulle avgjort bidra till att effektivisera arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Här framhåller vi gärna vikten av regelbunden kommunikation från Finansinspektionens håll gentemot branschen. Detta gäller även utredningens förslag om att Finansinspektionen bör återkoppla resultaten från den periodiska rapporteringen till verksamhetsutövarna.

Vi delar utredningens bild att det bör finnas utrymme för Finansinspektionen att tydligare kommunicera vilka överväganden myndigheten gör avseende tolkningar av penningtvättsregelverket. Det bör även finnas utrymme för en fördjupad dialog mellan Finansinspektionen och branschen, exempelvis genom Simpt där bl.a. Fondbolagens förening deltar, för att tolka delar av regelverket. Vi ser gärna att Finansinspektionen återkopplar för det fall de inte skulle dela den uppfattning kring hur regelverket bör tolkas och tillämpas som beskrivs i den branschvägledning som tas fram inom Simpt.

Vi tror att ett ökat informationsutbyte kan bidra till värdefull kunskap för verksamhetsutövarnas och myndigheternas arbete, och vi värdesätter en god dialog mellan Finansinspektionen och branschorganisationerna. Det är därför viktigt att Finansinspektionen prioriterar möjligheten att utöka samarbetet med finansbranschen. Vi har inga särskilda synpunkter på hur ett sådant samarbete utformas.

Vad gäller tillgången till vägledande information är det viktigt att den säkerställs för alla typer av verksamhetsutövare, och den får gärna vara verksamhetsspecifik. Även om det finns vissa gemensamma frågeställningar så kan tillvägagångssätt m.m. vara specifika för olika verksamhetsutövare.

Särskilt beslutad samverkan

Utredningens förslag avseende ökad informationsdelning innebär främst att i vissa fall möjliggöra ett informationsutbyte dels med myndigheter, dels med andra verksamhetsutövare. I dag finns regler om sekretess eller annan tystnadsplikt som hindrar detta. Vi tror att ett närmare samarbete mellan verksamhetsutövare och myndigheter är just vad som behövs för att åstadkomma den effektivitet som eftersträvas. Utredningens förslag i denna del borde kunna bidra till att förbättra och underlätta för verksamhetsutövarna att fullgöra sina skyldigheter.

Det finns i dag begränsade möjligheter för verksamhetsutövare att dela uppgifter som omfattas av tystnadsplikt med varandra. Utredningen föreslår därför att det ska införas bestämmelser om särskilt beslutad samverkan mellan myndigheter eller mellan minst en myndighet och minst en annan aktör i syfte att vidta åtgärder mot penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vi instämmer i utredningens förslag att samtliga verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska kunna delta i samverkan för att informationsutbytet ska kunna bli så effektivt som möjligt, och för att minska risken för kringgående av regelverket.

Vi noterar dock att utredningens förslag om att delta i samverkan är frivillig och att fondbolag sannolikt endast kommer att beröras i begränsad utsträckning. Detta torde innebära att fondbolag riskerar att inte få del av den information som delas inom ramen för samverkan, vilket kan påverka deras möjligheter att vidta effektiva riskbegränsande åtgärder. Detta vore enligt oss olyckligt – det är angeläget att kunskaper och erfarenheter från en samverkan på ett lämpligt sätt kommer alla verksamhetsutövare till del. Återkoppling från de som ingår i samverkan kan ske på flera sätt, exempelvis genom rapporter.

Undantaget från tystnadsplikten

Vi instämmer i att det under vissa förutsättningar får anses motiverat med en uppgiftsskyldighet som bryter sekretess eller annan tystnadsplikt som kan gälla för fondbolag vid misstanke om penningtvätt och finansiering av terrorism. Fondbolag, som alltså omfattas av tystnadsplikt enligt penningtvättslagen, är vanligtvis inte det primära verktyget för penningtvätt men de kan ändå vara del av en transaktionskedja. Här ser vi behov av att kunna dela information med andra verksamhetsutövare för att kunna bedöma om en transaktion kan utgöra del av ett penningtvättsupplägg.

Verksamhetsutövarnas åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, så som de formulerats i penningtvättslagen, utgörs ofta av en serie av aktiviteter som alla hänger ihop. Vi ställer oss därför bakom utredningens förslag om att undantaget från tystnadsplikten i 4 kap. 9 § andra stycket 4 penningtvättslagen ska utvidgas till att omfatta även uppgifter som rör olika kunder och verksamhetsutövare som tillhör olika verksamhets- eller yrkeskategorier.

Vi noterar dock att kravet på att det ska vara "samma transaktion" kvarstår. Vi kan inte se att det i utredningen gjorts tydligt hur det kravet ska tolkas för fondbolag. De vanligaste transaktionerna för fondbolag är teckning respektive inlösen av fondandelar. Vid teckning av fondandelar sker överföring av medel (t.ex. autogiro, bankgiro eller kontoöverföring) till ett bankkonto som öppnats av fondbolaget för detta syfte. I ett nästa steg sker själva köpet av fondandelar. Vid inlösen verkställs en begäran om inlösen och sedan betalas medlen ut till andelsägarens bankkonto. Vi anser det rimligt om fondbolaget kunde dela information med banken i båda fallen. Det är inte helt tydligt i utredningen om detta kommer bli tillåtet, något som gärna får förtydligas från lagstiftarens sida.

Registrering av verkliga huvudmän

Som ett led i kundkännedomsprocessen är verksamhetsutövare skyldiga att utreda om kunden har en s.k. verklig huvudman. Frågan vem som är fondbolagets kund uppstår i vissa sammanhang där investeraren/slutkunden företräds av någon annan, och involverar delvis frågor om verklig huvudman i olika upplägg. Det är få fondbolag som har direktkunder. De flesta andelsägare köper fondandelar genom distributören och är kund hos denne.

Registerlagen (2017:631) innehåller bestämmelser om krav på registrering av verkliga huvudmän i juridiska personer och trustar för att förhindra att sådana utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och underlättar för verksamhetsutövarna när de utreder kunden. Enligt nuvarande bestämmelser ska en anmälan göras senast fyra veckor från det att den juridiska personen har registrerats av behörig myndighet. Här konstaterar dock utredningen att det finns organisationer som väljer att inte skicka in någon sådan anmälan och de som i stället anmäler en s.k. målvakt som verklig huvudman.

Utredningens förslag att verkliga huvudmän ska registreras hos Bolagsverket direkt vid anmälan av registrering av den juridiska personen framstår enligt oss som rimligt. Likaså förslaget om att årligen bekräfta uppgiften om verkliga huvudmän, även om detta innebär en ny skyldighet för juridiska personer. För fondbolag som verksamhetsutövare bör det underlätta tillgången till korrekta uppgifter om verkliga huvudmän, vilket vi givetvis är positiva till.

Fondbolagens förening

Madeleine Orvelius

Jurist